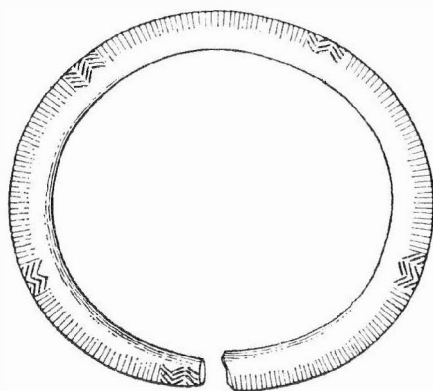

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1973

BRNO 1974

většinou z hrncovitých nádob, pravděpodobně širších hmotných tvarů. Všechny jsou šikmé vně, ovalené nebo stříškovité až podříznuté a nezdobené. Je možné je klást do zánikového horizontu osady, tj. 2. poloviny 15. stol. Absenci střepů z 2. poloviny 13. a 14. století je možno vysvětlit terénní situací. Zatímco nejstarší část osady zachycená meliorací poblíž potoka byla hlouběji, nejmladší část na temeni kopce byla splachy přiblížena k povrchu, a tudíž zachycena orbou. Prostor mezi starší a nejmladší částí osady nebyl zemními pracemi dosud narušen. Podobné posouvání osídlení pozoroval již R. Snášil při výzkumu zaniklé středověké osady Záblačany⁸.

Poznámky:

¹ CDB, IV, 194.

² CDM, III, 370.

³ V. Nekuda, Zaniklé osady na Moravě v období feudalismu, Brno 1961, 97.

⁴ A. Ondrůj, Krumvíř, Minulost i současnost jihomoravské vesnice, Brno 1973, 21.

⁵ Objekty jsou číslovány za sebou od svodníku ke konci rýhy.

⁶ E. Kordiovský, Nově zjištěná zaniklá osada na Kloboucku (okres Břeclav). Jižní Morava 1972, Okresní archiv Mikulov, 59–62.

⁷ týž, Příspěvek k datování osídlení na zaniklé osadě Topolany, Slovácko, Uherské Hradiště, 1973, v tisku.

⁸ R. Snášil, Záblačany (okres Uherské Hradiště), Zaniklé středověké vesnice v ČSSR ve světle archeologických výzkumů, 1, Uherské Hradiště 1971, Sborník prací přednesených na III. celostátním semináři o problematice zaniklých středověkých vesnic, 95–96.

Rettungsgrabung auf der mittelalterlichen Dorfwüstung Kloboučky, Gemeinde Krumvíř (Bez. Břeclav). In der Flur Hatě hat man eine Feststellungsgrabung der mittelalterlichen Dorfwüstung durchgeführt. Erfasst wurde eine Reihe von Objekten, von denen einige datierbares Material gewährten. Das älteste Material datiert die Niederlassung in das 12. und in die 1. Hälfte des 13. Jahrhunderts, die jüngsten festgestellten Funde gehören in die 2. Hälfte des 15. Jahrhunderts.

NÁLEZ STŘEDOVĚKÉ KERAMIKY V KRUMVÍŘI (o k r. B ř e c l a v)

EMIL KORDIOVSKÝ, Břeclav

Na upozornění M. Forejtníka a J. Šebesty z Krumvíře byl proveden dne 3. 9. 1973 záchranný výzkum v Krumvíři na staveništi nového obchodního střediska. Stavební parcela se nachází uprostřed obce v proluce mezi č. p. 161 a 162. Při záchranném výzkumu byly zajištěny střepy středověké keramiky. Pro pokročilost stavebních prací nebylo možno provést žádný odkryv, a proto byly zakresleny pouze profily základů. Keramika pocházela z výkopu základu v SV—JZ ose u stěny domu č. p. 162. Tato základová rýha byla v přední části již obezděna (0—475 cm — všechny vzdálenosti jsou udávány od rohu základu do ulice), vedle obezdění ponechán široký pilíř, vystupující ze základové zdi (475—795 cm). Na tomto pilíři byly zachyceny pouze jasně se odlišující zásahy od sprašového podloží. Detailní stratigrafie nebyla možná. Mezi tímto a dalším pilířem byl výklenek, na jehož stěně se rýsovaly vrstvy (795—955 cm). Na dalším vystouplém pilíři: o šířce 150 cm (955—1105 cm) bylo rovněž zachyceno pouze spodní rozhraní tmavé vrstvy. V následujícím výklenku o šířce 90 cm byly rovněž zachyceny kulturní vrstvy. V pokračování této stěny na pilířích i výklencích nebyly patrné žádné zásahy.

Dále byla sledována zadní stěna výkopu (SZ—JV), kde se rýsoval mohutný zásah se studnou. Výkop základu v těchto místech zachytil stěnu kruhové studny, vyzdívané lomovým kamenem na sucho kladeným. Studna byla zřejmě delší dobu nepoužívána, neboť nad ní byl položen kus drátěného pletiva a otvor byl zasypán sutí (hlína, dřevo, střešní tašky, cihly). Pod zásypem byl volný prostor a v úrovni základu hladina spodní vody. Vlastní studna byla hloubena stupňovitě. Pod schůdkem, vzniklým při hloubení studny, byla nalezena kalva (614—645 cm od SZ rohu) výrazně deformovaná. Kalva byla uložena ve sterilním sprašovém podloží, které v těchto místech bylo silně promíseno zelenavým slínem. Není vyloučeno, že další část kostry mohla být zničena při hloubení studny. Kalva byla bez dalších průvodních nálezů nebo zbytků kostry.

Kromě zmíněné kalvy bylo J. Šebestou a M. Forejtníkem předáno menší množství zachráněných střepů keramiky. V souboru převládá redukčně pálená keramika mladších tvarů, dále střepy z tenkostěnné černě vypálené větší nádoby se šupinkami rozemleté slídy. Souběžně s těmito střepy byly zde části nádob, vymykající se tehdejšímu keramickému zboží středověké poddanské vesnice. Především jsou to pozůstatky patrně dvou nádob keramiky červeně malované, dále zlomek brněnského poháru na nožce (typ 2)¹ a loštického poháru s kolkovaným dekorem u dna (typ II B)². Dále jsou v souboru dna a stěny režné keramiky (2—3 hrnce, rendlík na 3 nožkách a mísa) s polevou na vnitřní straně.

Předběžně je možno soubor datovat do období kolem přelomu 15. a 16. stol., na což ukazuje nález zmíněné červeně malované keramiky, brněnského a loštického poháru.

¹ V. Nekuda, K. Reichertová, *Středověká keramika v Čechách a na Moravě*, Brno 1968, 156.

² Z. Měřínský, *Přehled typů loštické keramiky, jejich vývoj a datování*, VVM, XXI, 1969, 2–3, 103.

Ein Fund von mittelalterlicher Keramik in Krumvíř (Bez. Břeclav). Auf dem Bauplatz des neuen Verkaufszentrums in Krumvíř wurde eine Rettungsgrabung durchgeführt, bei der am Orte markante Spuren einer mittelalterlichen Besiedlung festgestellt wurden. Ausser dem Fund eines alten Brunnens, aus dem eine näher nicht datierbare deformierte menschliche Calva stammt, barg man Keramikbruchstücke aus der Wende des 15. und 16. Jahrhunderts (z. B. rot bemalte Keramik, das Bruchstück eines Brünner und Loschitzer Bechers).

STŘEDOVĚKÁ KERAMIKA Z JIHLAVY, HAVLÍČKOVY ULICE

(okr. Jihlava)

JIŘÍ KOTAS, UJEP Brno

V roce 1973 došlo při velkých terénních úpravách v souvislosti se stavbou železničního nadjezdu v prostoru Havlíčkovy ulice v Jihlavě (výpadoška na Prahu) k porušení silné středověké vrstvy, obsahující převážně keramiku a atypické fragmenty železných předmětů. Vzhledem k velmi obtížným podmínkám a časové tísní bylo nutno omezit se pouze na nesystematický sběr materiálu (za pomoc děkuji S. Antošovi, studentu psychologie FF UJEP).

Získaná kolekce obsahuje střepy z výdutě, okraje a fragmenty polévaných trojnožek. Nejstarším předmětem tohoto souboru je zlomek výdutě na kruhu točené nádoby šedé barvy, zdobený kolkem, z poloviny 15. století, střepy okrajů rámcově zapadají do 16.–18. století. Určitou zvláštností je fragment široce rozevřeného, glazovaného talíře, zdobeného na vnitřní straně ornamentem ze zkřížených mečů.

Samotné naleziště je možno charakterizovat jako středověkou odpadní skládku, neboť střepy bylo možno sledovat v délce několika desítek metrů, v tloušťce, kolísající od 0,50 do 1,5 m.

Mittelalterliche Keramik aus Jihlava, Havlíčkova Gasse (Bez. Jihlava). Bei Bauarbeiten in der Havlíčkova Gasse in Jihlava wurde eine umfangreiche mittelalterliche Abfallgrube gestört, die Keramik aus dem 15.–18. Jahrhundert enthielt.

STŘEDOVĚKÉ NÁLEZY V OPAVĚ 1973

(okr. Opava)

JAROSLAV KRÁL, AŮ ČSAV Brno

V červnu 1973 byla v prostoru mezi Hradeckou a Tyršovou ulicí zahájena výstavba nové opavské poštovní budovy. Již při úpravě křižovatky ulic Hradecká — Nádražní okruh před budovou Ingstavu zachránila V. Šikulová hrncířskou pec ze 14. století a další podobnou ve dvorním traktu téže budovy při zřizování vjezdu do suterénních garáží¹. Proto byl areál poštovního staveniště středem zájmu archeologů. Díky hlášení stavbyvedoucího K. Příbyly mohla opavská expositura ČSAV AŮ v Brně prozkoumat kanalisačními rýhami narušené středověké objekty. Zachraňovacím výzkumem byl zjištěn sklep jednoho domu ze 13. století a druhého ze století patnáctého, dále typická obilní jáma datovaná keramickým materiálem do 13. století a několik menších jamek neznámé původní funkce. Uvedené tři objekty jsou velmi dobře datovány typickým střepovým materiálem. Pozoruhodný je nález dolní části nádoby, která je na vnějším povrchu kryta temně hnědočervenou hutnou lesklou polevou a odlišným hliněným materiálem cihlově červené barvy. V nalezeném celku ze 13. století představuje typický import v domácím opavském prostředí patrně z oblasti středomořské. Nálezy potvrzují existenci tzv. Hradeckého předměstí již v samých počátcích historického jádra Opavy.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1973

Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19

Odpovědný redaktor: Akademik Josef Poulik

Redaktoři: Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhový

Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá

Kresby: Doc. dr. B. Klíma, A. Životská, L. Trávníčková, M. Bálek

Na titulním listě: bronzový náramek lužické kultury z Býkovic

Tiskem: TISK, národní podnik, Brno, provozovna 54, Gottwaldova 21

Evidenční číslo: ÚVTE1-73332

Vydáno jako rukopis — 450 kusů — neprodejné